

אהרון אבני – 4 שנים מגויס לשחרור בפלוגת תובלה 178

סיפורו של אהרון כולל את הפרקים הבאים:

- חייל בפלוגת תובלה יהודית GT178 במדבר המערבי
- מאפריקה לאירופה והצטרפות הפלוגה לבריגדה היהודית
- באירופה לאחר סיום המלחמה

דרכיו של אהרון מעלייתו ארצה בשנת 1938, עד שחרורו מהבריגדה היהודית בשנת 1946

חייל בפלוגת תובלה יהודית GT178 במדבר המערבי

במצריים

התגייסתי לצבא הבריטי באוקטובר 41. הייתה שאלה לאן הולכים, מצאתי מכתב שכתבתי ביום לפני שהתגייסתי, כתבתי לבן דודי שהוא היה למעשה המשפחה שלי בארץ. היה ביננו הבדל גיל של 3 שנים. הוא היה בן יחיד, ולי הייתה אחות, וכשיש אחות 5 שנים יותר מבוגרת ממני, נוצרים ביננו קשרים כמו אחים. הוא היה האח הבוגר שלי במשך כל השנים. אתו הייתי בקשר קבוע. כתבתי לו את ההתלבטויות שלי לאן להתגייס. מצד אחד הבפס - חיל הרגלים (ה.ע. - The Buff, Royal East Kent Regiment), הם אומנם בארץ, אבל רק שומרים על מחנות ודברים

כאלה, וזה לא מוצא חן בעיני. לעומת זה חיל הנהגים יוצאים ועושים משהו יותר מעשי, מגיעים ולמתקרבים יותר למלחמה. כך החלטתי שאני מתגייס לחיל הנהגים. טירונות ולימוד נהגות בסרפנט (ה.ע. צריפין). חצי שנה אחרי שהתגייסתי יצאתי, נשלחתי עם קבוצת חיילים למצרים, וצרפו אותי לפלוגת הובלה ששמה הייתה 5MT שכעבור זמן קצר השם שונה ל-178. זאת הייתה פלוגת ההובלה הוותיקה ביותר, פלוגה יהודית בצבא הבריטי, שעוד לפני השם 5MT היה לה עוד שם נוסף. הפלוגה הייתה בזמן המצור על טוברוק הייתה בעיר, ומאוד הוכיחה את עצמה. הפלוגה שימשה כגרעין למספר פלוגות אחרות. כל פעם לקחו חלק של אנשים מהפלוגה הזאת, ותיקים, בעלי דרגות, סתם חיילים מנוסים, והם שמשו כגרעינים לפלוגות אחרות. הפלוגה שכנה אז במצרים עילית על יד עיירה קטנה ששמה קנה, לא הארץ קנייה אלא עיירה קנה במצריים עלית, שנמצאת בברך של הנילוס. היכן שהנילוס מתקרב הכי הרבה לים סוף (מרחק של כ-80 קילומטר מנילוס לים סוף). האנגלים, אם לא ניצחו בקרבות על ידי ניצחונות, אז הם ודאי וודאי ניצחו על ידי נסיגות. הם ידעו לסגת ידעו ולהישאר איכשהו בחיים. הקלאסי זאת הנסיגה מדנקרק בצרפת. במקרה זה הפלוגה הייתי חלק של כוח צבאי עם הרבה פועלים ערבים, שבנו רכבת וכביש בין עמק הנילוס לבין ים סוף. היה שם מקום קטן ששמו "ספגה", כפר דייגים קטנטן לחוף הים, ללא כביש וללא קשר לעמק הנילוס שזה "מצרים". בנו את קו הרכבת - פירקו אותו באריטראה והעבירו את כל הציוד לשם. כשעבדנו שם לא ידענו את זה, אבל קראתי אחר כך, שבנו את המסילה כדי שבמידה והגרמנים יצליחו לכבוש את הדלתא, האנגלים יוכלו לסגת, ולעצור את ההתקדמות של כוחות הציר לתוך אפריקה.

היינו בקנה מספר חודשים, התחלתי לנצל את היותי חייל להכיר מקומות מעניינים. למרות שעבדנו באמת קשה, תמיד אפשר היה לקבל ימי חופש ולטייל. מכיוון שאני לא הייתי יחידי אלא היינו יהודים שאוהבים לטייל, ולא רק אני אהבתי אלא גם הסמלים וכולם, אז התארגנו לטיולים. טיול מאוד יפה היה עד לאסואן. נסענו ברכבת לאסואן, ובמקום כרטיסים שהכרטיסן רצה שיהיו לנו, ולא היו לנו, כי זה היה מתחת לכבוד בכלל לחשוב על דבר כזה, שאנחנו ברכבת מצרית נקנה כרטיסים, הכרטיסן רצה משהו בכתב. אחד הלייצים כתב לו באידיש: "זן מיר גפורן פון קנה נח אסואן איס גוויין זר שיין" וחתם ב"מוישה גזיחמאך". זה הרגיע את הכרטיסן, הוא קבל את הפתק במקום כרטיסים בשבילנו. הגענו לאסואן, עשינו סיורים באסואן, וחכרנו פילוקה - אנייה של הנילוס. יצאנו בבוקר מוקדם בסביבות ה-15 איש. ירדנו במורד הנילוס למקום שנקרא קומומבה, שם הייתה חוה שנאמר לנו שזאת החווה הגדולה ביותר במצריים, שהייתה שייכת ליהודי אחד. בחווה הזו היו שלושה - היה ישוב אירופאי, כפר אירופאי שבו גרו הפקידים שכמעט כולם או כולם היו יהודים, האגרונומים היו נוצרים לבנונים והפועלים בכפר נפרד שלהם. היה הבדל בין הבתים, בכפר היה בית כנסת וכנסיה ובכפר ערבי מסגד. תנאי העבודה בכפר נחשבו למאוד טובים. בזמן שבמצרים פלח שעבד בשדות קבל שלושה גרוש ביום, בכפר קבלו חמישה גרוש. הייתה מרפאה, היה נחשב כמקום מאוד מתקדם. עשינו סיור בכפר, וקבלו אותנו מאוד יפה. היה שם בית מלון לרווקים אירופאים ושם קבלו מנהלים יהודים. התקבלנו מאוד יפה, עשינו לנו סיורים, ובערב תפסנו שוב את הרכבת בחזרה לקנה. ביקרתי גם בלוקסור שהייתה הרבה יותר קרוב והספקתי לראות משהו. באותם הימים המחנה שלנו היה במדבר, היו סופות חול. אני זוכר ערב אחד שהייתי באוהל שכן של חברים, ורציתי לחזור לאוהל שלי. בחוץ שררה סופת חול, שהתחילה כבר קודם, והתגברה מאוד. הלכתי מספר צעדים החלטתי שלאוהל שלי אני ודאי לא אגיע, אם אני בכלל אגיע לאיזשהו מקום. העדפתי לחזור ולהישאר שמה באוהל עד הבוקר, כשהסערה פסקה, יכולתי ללכת את המרחק הקצר עד לאוהל שלי. דברים כאלה קרו לא פעם, היה מאוד קשה וחסם שמה. מאוד מאוד חסם. הטמפרטורות היו מעל 50 מעלות, אך משתדלים לזכור את הדברים הנחמדים ואת הטיולים שעשינו.

היו לנו מכוניות שלושה טון, היו דוגיים, היו הרבה מכוניות אנגליות. נהגתי במשך תקופה ארוכה, חודשים, במכונית של "אלביון" בית חרושת שכבר לא קיים. מכונית מאוד גדולה שהייתה נראית כמו אינני יודע מה, אך בסך הכול הובילה שלושה טון. הטיפול במכוניות האלה היה פעמיים בחודש. המכונית עברה ביקורת, זה היה נוהג ביחידות הובלה של הצבא הבריטי, פעם בחודש ביקורת של הסדנא ובאמצע, כל שבועיים ביקורת של המחלקה. הנהג היה צריך להכניס את המכונה לתחנת שירות שיטפלו בה ובינתיים שתה קפה. הוא היה צריך לטפל במכונית, היה צריך

לרחוץ אותה היה צריך לגרז, בכל הנקודות, היה צריך לסגור ברגים, טיפולים שהיום כבר לא קיימים - עבודה מפרכת. במכונית רגילה אחרת היו 30-35 כפתורי גירוז, ב"אלביון" היו מעל 100. נהג היה צריך לדעת בדיוק היכן לגרז, מכיוון שבביקורת אחד הדברים שהשתדלו לתפוס היה כפתור גירוז שלא קבל גריז. כשבאתי לביקורת של הצבא, הכנתי את האוטו לביקורת עד הצהריים, הודעתי שאני מוכן לביקורת, הסתכלו עלי ושאלו אותי אתה בטוח? אמרתי כן אני חושב שעשיתי כל מה שצריך. עברתי את הביקורת ויצאתי את הסדנא בדרך למחלקה שלי. כעבור זמן רב סיפר במפגש של כמה חברה בחור שעבד בסדנה, אתם רואים אותו, זה פרייר, מראה עלי, "הוא הגיע עם ה"אלביון" לביקורת, תמיד היה מקובל שאלביון מכינים לביקורת במשך יומיים, והוא סיים תוך יום... רק מאוחר יותר קיבלנו מכוניות אחידות, כך שבכל הפלוגה היה דגם אחד של מכוניות.

כשהגעתי לפלוגה היו מעט מאוד מפקדים יהודים. היו כמה קצינים אנגלים אבל המפקד של הפלוגה היה יהודי. עם הזמן רוב הקצינים היו יהודים. פה ושמה הופיע קצין אנגלי שתמיד השתדלו והצליחו די מהר להתפטר ממנו. גם הסמלים היו יהודים. זאת הייתה פלוגה מאוד יהודית. הגעתי לפלוגה באפריל 42, וכעבור מספר חודשים, אולי באוגוסט 42, השארנו את המכוניות שלנו בדרום והעבירו את הפלוגה שלנו לאזור התעלה. היינו שם עד להצטרפותנו להתקפה של הארמיה השמינית (8 army) לאל עלאמין. ההתקפה התחילה באוקטובר והפריצה הייתה כעבור זמן מה. כשהחזית הגיעה לגבול המצרי, וקווי האספקה התארכו, צרפו אותנו לארמי ה-8 לקיים את קווי האספקה מהבסיס האחרון לחזית. צרפו את הפלוגה ל-8ארמי והתחילה תקופה די קשה, אבל מאוד מספקת, מכיוון שהרגשנו שאנחנו עושים משהו. אמנם שלא היינו חיילים שעומדים בחזית, בכל זאת שירתנו את החזית. הגענו עד לחזית, והיו לנו הסכנות שלנו. הובלנו כל דבר, השם של הפלוגה שלי היה GENERAL TRANSPORT= 178GT. הובלנו דלק, מזון, תחמושת, מה שהיה נחוץ. הובלנו תמיד מהבסיס האחרון עד לחזית. כשהכניסו אותנו לעבודה הזאת, הבסיסים עדין היו בסביבת אלכסנדריה. הובלנו הלוך וחזור עד לחזית, שהיא הייתה עדין לפני "טוברוק". כשנכבשה טוברוק, תוך זמן קצר ביותר אנגלים בנו קו רכבת כהמשך לרכבת המצרית שהייתה כנראה עד מרסה מוטרוך אולי אפילו יותר קרוב לגבול. המשיכו את קו הרכבת עד טוברוק, וטוברוק הפכה לבסיס. לאחר, הובלנו מטוברוק עד בנגזי, ואחרי שנכבשה בנגזי, וניקו את הנמל, הצבא הוביל לנמל בבנגזי, אנחנו הובלנו מבנגזי. תמיד הובלנו מראש הגשר האחרון עד לחזית. הסכנות שלנו היו הפצצות מהאוויר ומוקשים. אני זוכר מקרה אחד, זה היה "חיפיר פאס", מעבר הרים שבגבול מצריים לוב. כביש מתפתל שעולה שהיה מועד להפצצות. מכונית אחרי מכונית סוחבים וקל מאוד שמה לפגוע בנו מהאוויר. ידענו את זה, והיינו משתדלים

להיות ערניים. כשראינו אווירונים ידענו להבדיל בין שלנו שלהם. אווירונים בימים ההם, לא היו בדיוק אווירוני סילון כמו היום, ולקח זמן עד שהם הגיעו. הם טסו מאוד נמוך וניצלו כל גבעה כדי להסתתר, כשזיהו את המטוסים השתדלו לסמן לנהגים. אחד הסימנים המובהקים היה שהשיירה נעצרה, האנשים קפצו מהמכוניות והתרחקו, הסתכלו איפה האווירון ונשכבו בתעלה ולהסתתר. תמיד שמרנו שהמכונית לפנינו שתהיה מהיחידה שלנו, מכיוון שהיו מכוניות במספר עצום ודרכים שהתפצלו מהדרך הראשית ושוב נפגשו. היה קל מאוד ללכת לאיבוד, או לא למצוא אחר כך את הפלוגה במשך זמן רב. בדיוק לפני שהתחלנו לעלות את העלייה הזאת עברו אותי שתי מכוניות זרות ונכנסו לתוך השיירה שלנו, זה הרגיז אותי מאוד. השתדלתי לעבור אותן אבל לא הצלחתי והתחלנו את העלייה עם שתי המכוניות האלה לפני. פתאום השיירה נעצרה, מבט אחד לשמיים ולמה שנעשה לפנינו ואחרינו, וקפיצה מהירה מתוך המכונית להסתתר. שמעתי יריות, יריות קרובות מאוד, אווירון חלף מעלינו ושוב היה שקט. חזרתי למכונית, ראיתי גם נהגים אחרים חזרו למכוניות שלהם, והמכוניות לפני לא זזו, צפצופים אבל לא זזו. יצאתי מהמכונית הלכתי קדימה לראות מה שקרה, והיו כמה הרוגים. שני נהגים שהיו בפנים נהרגו מהיריות. כך שגם כשלא הייתי בחזית הרבה פעמים, זה היה קרוב מאוד. לא פעם קרה שנסעו ופתאום עצירה מהירה, לפנינו מכונית הרוסה - לפנינו שדה מוקשים. במקרים כאלה לקחו אחורנית בזהירות המקסימלית, השתדלו להישאר בפסים בדיוק כמו שהגיעו, ולצאת לדרך אחרת או לכביש. לא מעטים נהרגו בעלותם על מוקשים כשנהגו ברכב.

ככה עברו השנים, יצאנו למדבר המערבי בתחילת נובמבר 42, באפריל 43 הגענו עד טריפולי. עשיתי עוד נסיעה אחת לתוך תוניס, שם עדין לחמו נגד הגרמנים מהצד שלנו ה-8ARMI מהצד השני האמריקאים ה-5ARMI, שנחתו בינתיים במרוקו ובאלג'יר, ונתקלו בהתנגדות עזה מצד הגרמנים בתוניס. היינו זמן קצר בטריפולי. אחד הדברים שאני לא אשכח, הגענו בערב פסח לטריפולי, הכינו סדר פסח לפלוגה שלנו, אך הגענו מאוד מאוחר. תמיד כשעבדנו בשיירות המטבח הקדים את השיירה, השתדלו להתקדם עד כמה שאפשר ולהכין את האוכל. השיירה הגיעה מאוד מאוחר, אנשים היו מאד עייפים, הסתדרו והתיישבו לחוג את סדר הפסח. היינו עייפים, רעבים וצמאים, אך חגגנו את הסדר לפי המסורת המקובלת, ההגדה המסורתית - עם שתיית שלוש כוסות לפני ארוחה. עד שהגיענו לאוכל, חלק מהחיילים שלא כל כך היו רגילים לשתות, היו כבר מאוד שמחים, או שהם היו מאוד רדומים. וכך אי אפשר להגיד שזה היה סדר חגיגי ונעים... זה היה הערב הראשון בטריפולי. הקמנו את המחנה וחגגנו קרוב לשכונה קצת מרוחקת מטריפולי, אבל שכונה שהייתה שייכת לעיר. בשכונה הזאת גרו הרבה יהודים והיה שם בית כנסת. מכיוון שהיינו בחו"ל ששמה חוגגים שני ערבי סדר, בערב השני חבורה של חיילים יצאו לשם לפנות ערב.

תמיד היינו צמאים ומעוניינים לפגוש יהודים. המפגש הראשון, אני נזכר היה בבנג'זי, שם הקימו בית ספר לילדי היהודים, ועשו פעולה ציונית. כבר אז התחיל העניין, הצליחו להבריח כמה יהודים ארצה כעולים בלתי חוקיים. המפגש בטריפולי עם יהודים היה די מרגש. השנים האחרונות לא היו כל כך קלות בשבילם. האיטלקים לא היו בדיוק גרמנים, אבל בהשפעת הברית עם הגרמנים היהודים סבלו. חיילים גרמנים שהיו שם. אומנם הם לא התערבו הרבה בעניינים האזרחיים של המושבה האיטלקית, אך היהודים סבלו. לא היו מחנות השמדה. זה היה מתוכנן לגרש אותם, אנחנו יודעים את זה היום, אבל זה עדין לא נעשה. היהודים גויסו לפלוגות עבודה והיו השפלות אבל לא סבלו כמו שסבלו יהודי אירופה. היינו קבוצת חיילים, הופענו בבית כנסת, וכשנגמרה התפילה כמעט שקרעו אותנו לגזרים. כל אחד רצה לסחוב חיילצ'יק הביתה לחגוג אתו את הסדר. הרב התלהב מהעניין הזה וחילק את החיילים. אנוכי וחבר נשלחנו עם אחד המתפללים. זאת הייתה משפחה, התברר לנו אחר כך, משפחה מאוד מאוד מכובדת לכן הוא קבל שני חיילים. הסדר היה לפי נוסח של עדת טריפולי. היו דברים שהיו משונים בשבילנו, ראשית כל המצות היו לגמרי אחרות ממה שהיינו רגילים. פעם היו ביסקוויטים באניות. מין פיתות קשות שאפשר לשבור את הראש. זה נשמר טוב, לכן השתמשו בזה באניות. המצות שלהם היו קצת דומות לזה. גברים ונשים ישבו לחוד, גברים מסביב לשולחן הראשי הנשים מסביב לשולחן בצד. קבלו אותנו מאוד יפה. במקצת חזר משהו מהערב הקודם. הייתי צמא, עמדה לפני כוס שהייתה נראית לי כמו מים. היו שם הרבה ריחות, לקחתי כמה לגימות טובות עד שהתגלה לי שזה היה עראק ולא מים. זה בער לי קצת לכן אני כיביתי את זה בין... זאת הייתה הפעם היחידה שהייתי "מעבר לגבול"... זאת אומרת הראש היה 100% בסדר לא היו שום בעיות, אבל לא יכולתי לשלוט על הרגליים. נשארנו אצלם ללון, זה היה קרוב למחנה וחזרנו בבוקר מוקדם שהרגליים כבר היו בשליטתי. זה הפעם היחידה שהייתי שיכור. פשוט לא הייתי מסוגל ללכת כמו שצריך. זה היה ערב סדר, עלינו עצם המפגש עשה רושם רב.

סיפור נוסף בקשר לאותו פסח: היה נוהג בגטו, שבפסח מושל המושבה האיטלקי בא לבקר ולברך את יהודים. נוהג הזה נפסק כשהאיטלקים הנהיגו חוקים אנטישמים. פעם ראשונה אחרי הכיבוש האנגלי, המפקד הצבאי אזרחי שהיה "מושל האזרחים", בא לברך את היהודים בשם הצבא הבריטי. זה היה מאוד מרגש, והתקבל שמה בשמחה וביללות השמחה המקובלות על ידי נשים. בפורים אותה שנה, מעט לפני פסח, שמענו בפעם הראשונה על הנעשה באירופה, מה נעשה עם היהודים. לא שמענו פרטים, לא ידיעה על בתי חרושת להשמדה, אבל שהורגים יהודים בהמוניהם, שמעבירים אותם לגטאות ואין מה לאכול, ושהיחס אליהם הוא כמו לחיות. בפעם הראשונה שמענו מה שאולי באמת נעשה שם. לא היו לנו אשליה, אבל לא תיארונו לעצמנו

שהמצב כל כך גרוע. החיילים שאותם שירתנו היו ה-ROYAL ENGINEER, וכן חילות עזר אחרים, תפקידם היה לבנות תשתיות לחילות הלוחמים. אחת התוצאות הייתה שרבים רבים עשו מאמצים לעבור לחיל קרבי. הדבר לא היה ניתן מכיוון שהאימונים שאלה קבלו ואנחנו קבלנו, היו שונים לגמרי. להפוך מישהו שהיה יכול להיות נהג מצוין, והכיר טוב את המכוננית, לחייל קרבי זה היה להתחיל מחדש בטירונות, והצבא לא עשה את זה. הרצון והיצע ובקשות היו שם, רבים השתדלו מאוד לעבור לחייל רגלים אבל לא הצליחו.

עם חבר ליד המשאית

עם חבר

עם חברים בקהיר

מאפריקה לאירופה והצטרפות הפלוגה לבריגדה היהודית

ב-1 במאי 43 עברנו מטריפולי למלטה. בהפלגה שלנו למלטה למדתי שאחת הפלוגות, פלוגת הובלה, תחליף פלוגה שהייתה אז בארץ, בדרכי הייתה פלוגת הובלה גם בארץ. היה מדובר שזה אולי הפלוגה שלנו. אח"כ התברר שפלוגה אחרת, קראו לה 462, הם היו יותר זמן ללא חופש בארץ, היו יותר זמן במדבר, זה היה אחד השיקולים והחליטו להעביר אותם. הם עברו במחנה שלנו בצעקות שמחה, קראו לנו כל מיני דברים "דפקנו אתכם", וגיופה שהיה המפקד של אותה יחידה אמר "דפקנו את ארון", שהיה המפקד של היחידה שלנו (שניהם יהודים, ארון מאנגליה גיופה מדרום אפריקה. יהודים שכבר חיו בארץ והיו מעורים בנעשה בארץ). כעבור זמן מה שמענו שהם נעצרו באלכסנדריה, לא המשיכו את דרכם לארץ, וכעבור כמה ימים שמענו שהעמיסו את המכוניות שלהם על האנייה בנמל אלכסנדריה. בינתיים גם העמיסו את המכוניות שלנו לאנייה. היינו כמה ימים במחנה ללא מכוניות, ושוב חרושת השמועות לאן נוסעים. היו הרבה אפשרויות, בים התיכון, מסביב לים התיכון, ואחת מהן הייתה מלטה אבל זה לא היה בעדיפות גבוהה. האנייה שלנו יצאה את נמל טריפולי עם עוד מספר קטן של אניות והצטרפנו לשיירת אניות גדולה, שראינו אותה בים, כדי לחצות את המרחק מחוף אפריקה למלטה. בזמן ההפלגה ראינו קודם במשקפת, אח"כ גם יותר קרוב, ראינו את הסמל (לכל אחת מהפלוגות שלנו היה סמל עם מגן דוד אבל סמל קצת אחר). לפי זה יכולנו לזהות את הפלוגה, ראינו את המכוניות של אותה פלוגה על האנייה אבל לא ראינו אנשים. היינו עם המכוניות ביחד על אניית המסע, ושמה רק ראינו את המכוניות, ראינו אנשים בודדים. לא הבנו בדיוק מה קורה אבל ידענו שגם הם צריכים להגיע למלטה. כשהגענו למלטה סיפרו לנו מה שהקצינים כבר ידעו, אבל אולי בחוכמה, לא סיפרו לחיילים, שאניית נוסעים ששימשה להובלת החיילים הופצה ליד בנגזי, שבאנייה הייתה כל הפלוגה ועוד חיילים אחרים, ורבים טבעו בים. כעבור מספר ימים נודע לנו את כל גודל האסון הזה כ-140 חיילים טבעו בים, אחרים הצליחו להינצל. רבים מהם הכרתי טוב כשהיינו ביחד בטירונות, בהתחלה בפלוגה, ואח"כ נשלחו למקומות אחרים. זאת הייתה מכה רצינית, אבל ככה זה בצבא. בכל שיירה היו שתי מטרות עדיפות להפצות, אניות נוסעים שבה הובילו חיילים, ואניות טנקרים שהובילו דלק. זאת הייתה טורפדו שפגעה באנייה הזאת. הגענו למלטה, הביאו אותנו לשם כדי לעזור בהכנות לפלישה לסיציליה. הקמנו מחנות ומתקנים כדי לקלוט מספר גדול של חיילים. בתנאים נורמליים היו במלטה כרבע מיליון תושבים. בתקופת השיא לפני הפלישה לאיטליה היו קרוב למאה אלף חיילים. זה אי קטן שבדרכי כל שעל אדמה

מעובד, הייתה בעיה למצוא שטחים להקים מחנות. גם הכבישים צרים, ובקושי מכונית אחת הייתה יכולה לעבור.

שם, במלטה התחלתי את הקריירה הבישולית שלי. יום אחד הייתה מגיפה של שפעת, וחיילים רבים חלו והיו חורים רציניים בכל מערכת עבודה. באותה מחלקה שאני הייתי, קודם חלה טבח אחד, אך הסתדרו, אח"כ חלה השני, הם שלחו אזעקה למרכז לשלוח מישהו אבל לא היה, אז אני התנדבתי. בתקופה הזאת הגעתי לדרגה הגבוהה של היה לי פס אחד, כבר לא הייתה לי מכונית שלי. החלפתי נהגים, או לפעמים אם יצאו עם כמה מכוניות, תמיד היה אחד אחראי, אז אני נסעתי כאחראי. התנדבתי לבשל, לעשות משהו לפי מיטב הבנתי ויכולתי, והתברר שמיטב הבנתי ויכולתי של מישהו שזה לא המקצוע שלו, היה הרבה יותר טוב ממה שהיה מקובל בדרי"כ על ידי הטבח הצבאי שלנו. המצב הזה נמשך כמה זמן, וכמה פעמים גייסו אותי. קבלתי, שתפקידי לא צבאי טהור, אך לפי הפתגם שהצבא צועד על קיבתו, ואם אני יכול לדאוג למחלקה של 50 איש לקבל אוכל טוב אז מה טוב. המנות שקבלו היו טובות והייתה רק השאלה מה עושים מזה. עם קצת פנטזיה והרבה רצון טוב אפשר היה לעשות אוכל ממש טוב. ככה הפכתי לטבח. עבדנו לפי שיטה: היינו שלושה חברה, זה היה מקובל בפלוגה שלנו, לא היה דירוג מובהק, ולא שמרו יותר מידי. כל יום עבדנו שני חברה, יום עבודה היה ארוך, והשלישי היה חופשי. זה היה אחד הדברים שיותר מכל משך אותי. על ידי היום החופשי הזה, והסתדרנו לפעמים לצרף כמה ימים, יכולתי לראות דברים שחייל פשוט לא היה לו זמן אפילו שהוא לא היה בחזית. חייל רגיל לא היה יכול להקדיש ימים לביקורים בכנסיות, במנזרים ועתיקות. התחלתי בזה במלטה שיש שמה מה לראות. אח"כ באיטליה, ראיתי המון דברים, ניצלתי את הימים האלה לסיוורים ולביקורים.

מלטה, בשביל כל החיילים שהיינו שמה הייתה תקופה יפה, תושבי מלטה קתולים כולם, ובדרך כלל אחת השאלות הראשונות ששאלו חייל אם הוא וומן-קתוליק אז מהר מאוד הלייצים שלנו המציאו את הגירוזלם קתוליק. הבנות היו מאוד מבסוטות מזה. מכיוון שהשפה מלטזית מאוד דומה לערבית, היא בעצם ערבית עם ניבים שונים מקומיים, רבים מהחברה שלנו מהר מאוד דיברו מלטזית, וגם אחרים שלא ידעו ממש ערבית. בתקופה הארוכה שהיינו במצריים קלטנו, ומהר מאוד יכולנו להסתדר במלטזית. "תיפלה תסביחה" זאת בחורה יפה... "תסביך" - מסובך משהו כזה מאותה המילה ותיפלה אני לא יודע מאין זה בא אבל זה בחורה.

הפלוגה עבדה קשה, באותם הימים החופשיים הרבה פעמים גייסו אותי כשהיה צורך בנהגים. תמיד עשיתי את זה ברצון. הרבה פעמים החלפתי סתם חיילים, לאפשר לחבר יום חופשי. ככה לא ניתקתי את הקשר שלי עם המכוניות.

בערב חג המולד 43 הגענו לנמל סורנטו באיטליה. זה היה אחרי הפלישה הראשונית. יצאנו לסביבות פוג'יה, שם היו שדות תעופה גדולים, התמקמנו ונשארנו תקופה מה, הובלנו כל דבר שהיה נחוץ עד לחזית. הובלנו גם אספקה אזרחית, והגענו עד לכפרים נידחים ביותר. תקופתנו באיטליה הייתה למעשה התקדמות איטית. כשהגענו החזית עדיין הייתה לפני נאפולי, ועד לגמר המלחמה, כשפרצו את הקווים הגרמנים בעמק הפו, הייתה התקדמות איטית. כל פעם קצת קדימה שמאלה וימינה, חצינו את איטליה הלך וחזור. הפלוגה שלנו, נשארנו בצד האדריאטי של איטליה. באותם ימים ידענו שמוקמת בריגדה יהודית ארץ-ישראלית, דבר שהמוסדות היהודיים בארץ לחמו עליו מהתחלת המלחמה, לקבל איזשהו ייצוג, איזשהו גוף שנקרא "יהודים". האנגלים במשך כל התקופה השתדלו להימנע מזה, כדי לא לאפשר לבוא אח"כ בתביעות. הודות לצ'רצ'יל שהוא בעצמו באופן אישי הכריע בעניין הזה, הוקמה הבריגדה היהודית. מה שהוקם זה היה למעשה בריגיידגרופ, זה היה במתכונת של דיביזיה, אך לדיביזיה לא היו מספיק חיילים. הבריגדה היהודית הייתה בגודל של כחצי דיביזיה, עם כל השירותים, עם כל פלוגות העזר, חיל העזר שישנו בדיביזיה. תותחנים, קצת משוריינים, חיל הובלה, מרפאה מורחבת לקו הראשון, חיל רפואה, חיל הנדסה. פלוגה 178 שאני שירתתי בה נבחרה להצטרף לבריגדה. החיילים הראשונים בבריגדה היהודית, ששירתו עד אז בארץ, ואחר כך גם במצריים, שירתו במשימות שמירה. שמירה על מתקנים צבאיים, ושמירה על מחנות שבויים איטלקים, לא גרמנים, לא נתנו ליהודים לשמור על הגרמנים. החיילים היו מאוד ממורמרים מהמצב הזה, לא לזה התגייסו לצבא, לשבת בארץ או במצריים, ולשמור על מתקנים צבאיים. ריכזו אותם במצריים, בנובמבר 45 העבירו אותם לאיטליה שם הם עברו אימונים מתקדמים כפלוגות. ואנו, שהכרנו את העבודה שלנו היטב, המשכנו לעבוד בעבודות שלנו. תקופה מה היינו ע"י פירנצה, ונהנינו מאוד מחופשות קצרות או מחופש אחרי עבודה after duty. ראינו הרבה, בפירנצה יש מה לראות. אח"כ עברנו למקום כ-80 ק"מ מרומא. משם אפשר היה להגיע לרומא לעיתים תכופות. והיינו מספר שבועות בתוך רומא. היום השלישי שלי אחרי יומיים עבודה היה דבר נפלא. בזיכרוני יש דברים פנטסטיים. כשמסתובבים במוזיאון הוותיקן ומבקרים בקפלה הסיסטינית, בלי שיש סביב חצי מיליון אנשים, אלא מסתובבים כמעט לבד, עם עוד כמה חיילים בודדים שהתעניינו בדברים והסתובבו שמה. בפירנצה ריכזו את התמונות ממוזיאונים ומגלריות בארמון בנוי מאוד חזק. בחצי מרתף עמדו תמונות כמו שמסדרים באיזשהו מחסן חלקי חילוף. בשביל קופסת סיגריות בימים ההם כל הדלתות נפתחו, גם הדלת של אותו מחסן תמונות. השומר עשה סיור מודרך לקבוצה קטנה של חיילים ארץ-ישראלים, שהיו תמיד אלה שהתעניינו, שרצו לראות, שרצו לבקר במקומות - והצליחו. אני זוכר תמונה של טיציאן שהחזקתי בידיים שלי, הסתכלתי על התמונה, מישהו אחר

החזיק תמונה של רובנס... ככה ראינו הרבה מאוד. יש לי זיכרונות מאוד יפים מהתקופה הזאת. אמנם שהאיטלקים היו בצד הלא נכון בזמן המלחמה, אבל איטלקים כעם ודאי לא אנטישמיים, ובד"כ אנשים נחמדים, והיו לי יחסים טובים מאוד עם האוכלוסייה האזרחית, זה הוסיף להרגשה הטובה.

באיטליה נפגשנו בפעם הראשונה עם היהודים שישבו במחנות. בדרום איטליה היה מחנה גדול מאוד שריכזו שמה יהודים שאסרו אותם. למעשה רובם היו גברים, עם נשים איטלקים לא התעסקו. המחנה הזה בשום אופן לא היה מחנה ריכוז גרמני, אבל כל מחנה מעצר הוא דבר קשה בשביל בן אדם שרגיל לחיות בחופש, או לפחות בחופש יחסי. עם התקדמות הצבא הבריטי נפתחו השערים, חבר טוב שלי מצא שם את הוריו, ואחרים מצאו מכרים. אל נשכח שבתקופה שיהודים כבר לא יכלו להגר מאוסטריה, לאיטליה נתנו להם להיכנס, למרות הגיי האדום- יודן בתוך הפספורט. לפני המלחמה, יהודים שנעצרו אחרי ליל הבדולח, השתחררו ממחנות הסגר בתנאי שיעזבו את גרמניה ואוסטריה תוך זמן מאוד קצר. לרבים לא היה לאן ללכת, והכניסה לאיטליה הצילה את חייהם. כמה שהתקדמנו יותר פגשנו פליטים יהודים מגרמניה ומאוסטריה. עד לגמר המלחמה עדין לא פגשנו פליטים שיצאו מהמחנות ההשמדה. אלה היו יהודים שהצליחו להסתתר. בשלבים המתקדמים של המלחמה, כשהגרמנים השתלטו לחלוטין על איטליה, הייתה ממשלת בובות של מוסוליני, אבל מי ששלט שם היו הגרמנים. אז התחילו מעצרים המוניים של יהודים, ומשלוחים למחנות לפולין. תודות לעמדה האוהדת של האוכלוסייה האיטלקית, ניצלו הרבה מהיהודים. יותר קל היה ליהודי איטליה, שהכירו את השפה על בוריה, ואת כל המנהגים. אבל גם פליטים יהודים מארצות אחרות באיטליה הצליחו להינצל.

ופה אולי דבר יוצא דופן, סיפור קטן על קרובה אחת שלי, שבעלה היה באותו מחנה שאני הזכרתי קודם בדרום. אני פגשתי אותו בעיירה בדרום איטליה בסולרנו. אשתו נשארה במילאנו והוא לא ידע מה איתה. לא שמע ממנה, לא ידע ממנה שום דבר. כשהשתחררה מילאנו אני קבלתי הודעה מהארץ שמישהו העביר מכיוון שלא היה דואר, שאותה הדודה הזאת נמצאת בבולוניה. היינו קרובים לבולוניה, ומיד השתדלתי למצוא אותה. התברר לי שהיא חזרה למילאנו. באחד הימים קבלתי את המכוננית הפרטית של הקצין, מפקד המחלקה, ונסענו ביום אחד למילאנו הלך וחזור, מרחק די גדול מאזור בולוניה. שם התברר לי שהיא כבר עלתה ארצה לגאלית. באתי לכתובת ושכנים לא יהודים ספרו לי בשמחה שהיא נסעה לבן שלה ושהיא כבר בפלסטינה.

אותה דודה ספרה לי אח"כ סיפור כזה: היא ברחת עם זוג יהודים גם כן ממילאנו דרומה, בכוונה להתקרב מה שיותר לקווים ואיכשהו שהמלחמה תעבור עליהם, כשהם יהיו בחלק שנכבש על ידי צבאות הברית. הם התארגנו כקבוצה שהיא הייתה כאילו "המשרתת" (היא הייתה אישה די

זקנה ושמעו בכל מילה שהיא זרה). האישה ידעה איטלקית היטב, וגם בעלה ידע טוב איטלקית, הם היו אנשים צעירים והחליטו ביניהם שהם פליטים מטרייסט. אם בכל זאת שומעים איזשהו צליל גרמני או מה אז, זה בגלל שבטרייסט עד לימים ההם דברו לא מעט גרמנית, והיו אנשים שדברו בשתי השפות אז היה אולי צליל של גרמנית. ככה הם הסתדרו, התקדמו דרומה כל פעם מכפר לכפר, הגיעו למקום שהיה קרוב מאוד לחזית והתמקמו בבית ששכרו בו שני חדרים. יום אחד נכנסים חיילים גרמנים עם כמה ברווזים שחוטים שבקשו שיבשלו אותם בשבילם. בימים ההם לא מסרבים לגרמנים. ואישה דברה איתם וקראה לדודה ואמרה לה שתכין את זה בשביל החיילים והיא עוד מעט תבוא לעזור לה. היא לקחה את ה"קציקלאך" האלה למטבח, האישה הצעירה דברה איתם קצת. אח"כ החיילים הלכו, ושני חיילים נכנסים במטבח ובניב ווינאי ברור שדודתי לא התקשתה להבין אותם, אמרו דס אר יודן – אלה הם יהודים. כך דברו אחד לשני, ודברו עוד כמה מילים ויצאו מהמטבח. האישה נכנסה וספרה מה שקרה, ובניתיים הם עלו לאחד החדרים שלהם וחשבו מה לעשות. ואז דופק מישהו בדלת, נכנס חייל ואומר להם, ככה בשפה עדינה "איר זייט אנגסבלוידיגן?" בלי להשתמש במילה יהודים האם אתם מדת אחרת? אז הם אומרים לא לא הוא אומר תראו "איש בין זלבסט אן ... אני הייתי קצין שהורד בדרגה כי תפסו אותי לשמוע רדיו בריטי, ואתם יכולים להאמין לי, אתם לא צריכים לפחד. התגלה שאתם כנראה יהודים, תעזבו את הכל, אם יש לכם קצת כסף קחו אתכם, תצאו מהדלת האחורית אני אבוא עם האוטו ואקח אתכם למקום אחר. כך זה היה, הוא בא עם האוטו מכוסה בברזנט, הם נכנסו והוא

נסע. הביא אותם לאיזשהו כפר בכיוון לחזית הוריד אותם שמה על יד המפקדה הגרמנית, ואמר במפקדה שהוא שהם פליטים מטריאסט שיסדרו להם איפה לגור. סדרו להם ותוך ימים החזית עברה אליהם והם היו בחלק החופשי. סיפור אמתי שהדודה סיפרה לי. לא ששמעתי ממישהו אחר. גם היו דברים כאלה, אך לצערנו הרב היו מעטים מאוד.

אהרון משמאל עם חבר - גדעון פוליקר, רומא 21-7-44

כרטיס תשלומים - קרן עזרה של היחידות העבריות 1943

<p>178 PAL. COY. RASC</p> <p>כרטיס תשלומים קרן עזרה יהודית ומסנן של היחידות העבריות 1943</p> <p>השם <u>שטיין</u></p> <p>הדרגה <u>ג'נ</u></p> <p>דמספר <u>30277 / 178</u></p> <p>חתימת הדבר <u>אבן צ'ינ</u> הפלוגה <u>178 י.נ.ו. עכניו. אנונאו. סא"ת</u></p>	<p>JEWISH PALESTINIAN UNITS BENEVOLENT FUND</p> <p>1943</p> <p>SUBSCRIPTION CARD</p> <p>Name <u>STEINER</u></p> <p>Rank <u>OVC</u></p> <p>Number <u>PAL/30277</u></p> <p>Signature of member <u>Fritz Steiner</u></p> <p>Company <u>178 PAL. G.I. COY. RASC</u></p>
---	---

באירופה לאחר סיום המלחמה

עם סיום המלחמה הבריגדה היהודית הייתה בחזית. באותו זמן אנו שרתנו את הבריגדה הובלנו תחמושת, דלק, מזון והכול עד לחזית. המלחמה נגמרה והיינו קרוב לבולוניה, בקו פירנצה-בולוניה, בולוניה עדיין הייתה בידי הגרמנים כשהחזית נפרצה. המלחמה נגמרה ועברנו יותר צפונה. תקופת מה הבריגדה הייתה מרוכזת קרוב לגבול האוסטרי, עדיין בשטח איטלקי. במאי, יצאו המשלחות הראשונות שלנו למחנות, הגיעו הפליטים ראשונים מהמחנות ונדעו לנו גודל האסון, כל זוועות השואה, לא ביום אחד אבל תוך זמן קצר. נהגנו, ועשינו את הכול כדי לעזור הסענו פליטים והקמנו מחנות. חסכנו מזון, גנבנו מזון כדי לספק למחנות האלו, חיילים ויתרו מרצונם הטוב על שוקולדה על כל מיני דברים שאפשר בלעדיהם. אף אחד מהחיילים לא נשאר רעב, אך כל אחד נתן עד כמה שאפשר. התחילה להתארגן באיטליה הבריחה והעלייה בלתי לגאלית. על הדברים האלה סופר הרבה ואני לא רוצה להרבות בזה. אני רק רוצה להגיד שהיינו

הולנד 1945

מאוד מאוד פעילים בכול. כחיל הובלה היו לנו הרבה אפשרויות שלאחרים לא היו, עשינו עבודה רצינית מאוד.

המלחמה נגמרה במאי 45 ובאוגוסט וספטמבר, העבירו את הבריגדה לאירופה המערבית. חצינו את אוסטריה וגרמניה, היו כמה תקריות עם גרמנים, והשתדלו מאוד לשמור, שלא יעשו דברים בלתי מחושבים. בכל זאת היינו חיילים בריטים, אז אם לעשות, שיהיה בחוכמה ולא שישאיר כתם עלינו. עברנו והתמקמנו לאורך הגבול הבלגי-הולנדי, חלק בבלגיה חלק בהולנד, לתפקידי שמירה במחנות שבויים.

בתקופה הזאת מאד רצינו כבר להשתחרר. נפגשנו עם יהודים, ארגנו פעולות ציונית, היו עליות בלתי לגאליות היה מושג של "עליה ג' " – עליה ג' הייתה כשהבריחו אנשים אזרחים מחופשים כחיילים. ממדי העלייה הזאת לא היו המונים, אך מאות רבות הגיעו בצורה כזאת לארץ.

מאוד רצינו להשתחרר מהצבא. בהתחלה הבריטים קבעו בצבא מפתח לפי אורך השירות והגיל שהיינו צריכים להשתחרר. אך כשהיהודים עשו להם יותר מידי בלאגן עם העליות הבלתי לגאליות, הבריטים החליטו לגמור את העסק הזה ולשחרר את החיילים מארץ ישראל בבת-אחת. אני עוד הצלחתי לקבל חופשה ארוכה בארץ. יצאתי מאנטוורפן שאז היינו שם, לחופש לארץ. באותו הזמן העבירו את הפלוגה שלי לקלה - צרפת. בדרך הביתה ישבנו כשבוע במצריים כיוון שהייתה שביתת רכבות בפלסטינה – א"י. היהודים היו מאוד גאים, כי זאת הייתה שביתה משותפת של היהודים וערבים - דבר נדיר, ואנחנו סבלנו מזה. לא באמת סבלנו. ביקרנו הרבה

באלכסנדריה, אני הגעתי ליום אחד לקהיר וביקרתי במוזיאון העתיקות המצרי (שכשהייתי בזמן המלחמה בקהיר המוזיאון היה סגור). ראיתי שמה אוצרות, שהיה כדאי לבלות עוד כמה ימים במצריים לבקר שמה. באלכסנדריה שמענו על השחרור הפתאומי של כל החיילים, אני גמרתי את החופש, לא חזרתי לאירופה, והשתחררתי. השתחררתי ביום שישי 28 ביוני 46, אחרי ששירתי מעל 4 וחצי שנים בצבא הבריטי.

תעודת שחרור, תאריך רשמי 23/08/46

3875/PP&TJ/T/1 5/46 Substitute Form for A.F.B. 108
 X38/25282 APPENDIX TO A.C.I. 318/42
 (If this CERTIFICATE is lost no duplicate can be obtained)

Army No. 22/30277 NAME STEINER, Fritz
 Effective date of Discharge 23 Aug 46
 Total Service : Years Four days 208
 Rank on Discharge Pvt. / Col
 Cause of Discharge Release H.S. group
 Service outside Palestine/Syria
 Medals, etc. 4 years 67 days Africa Star 8th Army Clasp Italy 1739/41 Stars.
 Corps for which enlisted. RASC
 Corps from which discharged RASC
 Transfers, if any, to other corps N/A
 Previous service in H. M. Forces N/A
 Military conduct VERY GOOD

Date 23 July 46 Officer i/c Palestine Records, M.B.F.

The Palestine Record Office

1945 Volendam הולנד

תגי מדים ואותות מלחמה

סמל החיל

תג השרוול של החיל

תגי מדים ואותות מלחמה

